

ANKARA’NIN KENTSEL GELİŞİMİNE ETKİ YAPAN MEVZUAT (1924-1985)

Hazırlayanlar: Doç.Dr. Nuray Bayraktar (Proje Yürütücüsü)

Doç.Dr. Bülent Batuman (Proje Araştırmacısı)

1924	417 Sayılı Kanun: Ankara Şehremaneti’nin kurulması
1924	Lörcher Planı-Eski Ankara (Kale ve çevresi)
1925	Lörcher Planı -Yenişehir
1925 Mart	583 Sayılı Kanun: Yenişehir’in kuruluşu için kamulaştırma kararı verilmesi
1926	Emlak Eytam Bankası’nın kurulması (Özellikle Ankara’da imar faaliyetlerine kredi sağlanması)
1927	Ankara İmar Planı için uluslararası yarışma açılması kararı
1928	Ebniye Yapılar Kanunu’nun çıkarılması
1928	Ankara İmar Planı Uluslararası Yarışması–Jansen Planı
1928	Vekâletler Mahallesi’nin Kurulması Kanunu’nun çıkarılması
1928 Mayıs	1351 Sayılı Kanun: Ankara Şehri İmar Müdürlüğü’nün kurulması
1929	Milli Koruma Kanunu’nun çıkarılması (Konut kiralılarının dondurulması)
1929	Memurlara konut ödeneği verilmesi uygulamasının başlaması (Uygulama 1951 yılında son bulmuştur)
1929	Vekâletler Mahallesi’nin kurulması için 20 hektar alanın kamulaştırılması
1930 Nisan	1580 Sayılı Kanun: Belediye Kanunu (417 Sayılı Kanun’un kaldırılması, Belediyelere imar planı yaptırma zorunluluğu getirilmesi, 1948 yılına dek Ankara valilerinin aynı zamanda belediye başkanı da olmaları)
1932 Temmuz	Jansen Planı’nın onaylanması
1933	Belediyeler Bankası’nın kurulması
1933 Haziran	2290 Sayılı Kanun: Belediye Yapı ve Yollar Kanunu
1934	Ayrık düzendeki yapı adalarında blokların inşa edilmesi, Yenişehir’de kat sayısının ikiden üçe çıkarılması
1935 Temmuz	İmar İdare Heyeti ‘nin 103 Sayılı Kararı: İmarsız alanlarda bina yapımına izin

	verilmesi
1936	2799 Sayılı Kanun: İmar planı onama yetkisinin Bayındırlık Bakanlığı'na verilmesi
1937 Haziran	Jansen Planı 1/10.000 ölçekli revizyonu (Kuzey- Güney gelişme aksına Doğu- Batı gelişme aksının eklenmesi)
1937 Haziran	Ankara İmar Müdürlüğü'nün Ankara Belediyesi'ne bağlanması
1938 Şubat	İmar İdare Heyeti'nin 302 Sayılı Kararı: İmar sınırı dışındaki arsalara ifraz (bölünme) hakkı verilmesi
1938 Kasım	İmar İdare Heyeti 'nin imar sınırlarının belediye sınırlarına genişletilmesi kararı: 1500 hektarlık imar alanının 16 bin hektara çıkarılması, tek katlı bahçeli evlere kat ilavesi yapılması ya da yıkılarak çok katlı yapılar yapılması
1939	1593 Sayılı Kanun: Umumi Hıfzıssıha Kanunu (Belediyelerin konut yönetimi birimi kurması)
1944	Anıtkabir'in inşası için Rasattepe'de 535 dönümlük arazinin kamulaştırması
1944	4626 Sayılı Kanun: Memur Meskenleri İnşası Hakkında Kanun (Saraçoğlu Mahallesi'nin kurulması)
1946	3516 Sayılı Memur Konutları Yönetmeliği'nin çıkarılması (Pansiyon ya da misafirhanede kalmakta olan memurların tariflenmesi)
1946	Emlak ve Eytam Bankası'nın, Türkiye Emlak Kredi Bankası'na dönüştürülmesi
1946	Belediyeler Bankası'nın İller Bankası'na dönüştürülmesi
1948	5168 Sayılı Kanun: Ankara valilerinin aynı zamanda belediye başkanları da olmaları kararının kaldırılması
1948	5218 Sayılı Kanun: Ankara Belediyesi'ne gecekondu ıslahı ve yeni konut yapacaklara inşaat mecburiyeti karşılığı ucuz arsa temin yetkisinin verilmesi
1948	5228 Sayılı Kanun: Bina Yapımını Teşvik Kanunu (Yenimahalle'nin kurulması)
1949	5431 Sayılı Kanun: Ruhsatsız Yapıların Yıkılmasına ve 2290 sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanunun 13. Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun
1950	5656 Sayılı Kanun: Belediyelerin konut yapım sürecinde rolünün isteğe bağlı olmaktan çıkarılması

1951	5715 ve 5716 Sayılı Kanunlar: Memur sübvansiyonunun kaldırılması, konut kiralalarının serbest bırakılması
1951	Etlik'te 3000 parselin dağıtımının yapılması
1951	Bitişik nizam apartman yapımına izin verilmesi
1951 Ekim	308 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı: Tüm konutlara çatı katı yapma ve uygun görülen caddelerde bir kat ilave inşaat yapma izni verilmesi
1952	Yarışma yoluyla imar planı elde edilmesi kararı
1952	Ankara Belediye Meclisi'nin Kararı: Kızılay merkez civarında (Atatürk Bulvarı) kat sayısının dörtten beşe, Kumrular Sokak, GMK Bulvarı, Opera-Dikimevi arası ve Kızılay Dikimevi arasının üçten dörde çıkarılması
1952 Mart	Ankara Belediye Meclisi Bayındırlık Komisyonu'nunca yeni imar planı yapılması kararı alınması
1953	6188 Sayılı Kanun: Bina Yapımını Teşvik ve İzinsiz Binalar Hakkında Kanun (Mevcut gecekonduların yasallaşması)
1953	Milli Koruma Kanunu'nda değişiklik yapılması, kiralaların serbest bırakılması
1954	6217 Sayılı Kanun'la Tapu Kanunu'nda değişiklik yapılması, Kat Mülkiyeti Kavramı'nın getirilmesi
1954	Ankara İmar Planı Yarışması kararı
1955	Ankara İmar Planı Yarışması-Yücel Uybadin Planı
1955 Haziran	İmar İdare Heyeti'nin 650 Sayılı Kararı: Bina İrtifakı Tespiti Kararnamesi'nin çıkarılması (İnşaat emsali formülü, tüm parsellere yeni yapı adasıymış gibi inşaat hakkı tanınması, şehir içinde kat artışlarının başlaması)
1956 Şubat	650 Sayılı Kararın kaldırılması: Bina İrtifakı Tespiti Kararnamesi'nin yerine Muvakkat Yapı Talimatnamesi'nin getirilmesi
1956 Temmuz	6785 Sayılı Kanun: İmar Kanunu (Nüfusu 5000'den büyük belediyelere imar planı yapma zorunluluğu getirilmesi)
1957 Ocak	6785 Sayılı İmar Kanunu'nun yürürlüğe girmesi
1957	Yücel-Uybadin Planı'nın onaylanması
1957	Ankara Belediye sınırlarının genişletilmesi
1958 Mayıs	7116 Sayılı Kanun: İmar ve İskan Bakanlığı'nın kurulması
1959	7367 Sayılı Kanun: Belediye sınırları içinde kalan hazine arsalarının gecekonduların önleme amacıyla belediyelere devredilmesi

- 1959 Aralık Yeni İmar Yönetmeliği: Kooperatif alanlarında orijinal yerleşme planlarının bağlayıcılığının kaldırılması (Bahçelievler ve Mebusevleri'nde bozulma dinamiği)
- 1960 Aralık İmar ve İskan Bakanlığı'nca Bölge Kat Nizamı Planı'nın onaylanması (Kent çeperindeki iki-üç katlı yapılar dışındaki tüm konut yapılarına bir kat artışı verilmesi)
- 1961 İmar ve İskân Bakanlığı'nca onaylanan Bölge Kat Nizamı Planı'nın yürürlüğe girmesi
- 1963 Eylül 327 Sayılı Kanun: Mevcut gecekonduların yasallık kazanması, gecekondu bölgelerinin belediye hizmetlerinden yararlanması
- 1964 Mart 11664 Sayılı Resmi Gazete'de Halk Konutları Standartları'nın yayınlanması (Lüks konutun engellenmesi için asgari nitelikteki halk konutlarının 30.50 m2 den 63.00 m2 ye kadar olan konut olarak, orta nitelikteki halk konutlarının 40 m2 den 100 m2 ye kadar olan konut olarak tanımlanması)
- 1965 İmar ve İskân Bakanlığı'na metropoliten alanlarda belediyelerden izin almadan planlama büroları kurma yetkisinin verilmesi
- 1965 Haziran 634 Sayılı Kanun: Kat Mülkiyeti Kanunu
- 1965 Haziran Milli Güvenlik Kurulu Kararı: İstanbul, İzmir ve Ankara imar planlarının yapım yetkisinin İmar ve İskân Bakanlığı'na verilmesi
- 1965 Temmuz Bakanlar Kurulu Kararı: Metropolitan Alan Nazım İmar Plan Bürolarının kurulması
- 1966 Temmuz 775 Sayılı Kanun: Gecekondular Kanunu
- 1967 Eylül 12074 Sayılı Resmi Gazete'de Halk Konutları Standartları'nın 2. ve 3. Maddelerinin değişikliğinin yayınlanması (Buna göre a) Kamu veya özel sektörün yaptıracığı toplam faydalı alanı en çok 69,30 metrekare ve daha küçük olan konutların asgarî nitelikte konut, toplam faydalı alanı bu alandan daha büyük ve en çok 100 metrekare olanların ise orta nitelikte konut kabul edilmesi b) Konut bir kattan fazla ise, katlardaki faydalı alanların toplamının asgarî nitelikteki konutlar için en çok 69,30 metrekare orta nitelikteki konutlar için en çok 100 m2 olacağına hüküm altına alınması)
- 1968 Arsa Ofisi Yasası'nın çıkarılması
- 1968 Nihat Yücel'in İmar İdare Heyeti'nden uzaklaştırılması, müşavirlik görevinden ayrılması
- 1968 Temmuz İmar İdare Heyeti Kararı: İmar Yönetmeliği'nin ilgili maddesinin değiştirilmesi ve Bölge Kat Nizamı Planı'na 3 maddelik plan notu eklenerek çatı katlarının

	yasaklanması ve planda mevcut kat adetlerinin “ayrıca çekme kat veya çatı katı yapmamak” koşulu ile birer kat artırılması
1968 Ekim	Betonarme Karkas Yapılara Kat İlavesi İçin Yapılacak Ek Proje ve Tahkik Hesapları Geçici Rehberi'nin yürürlüğe girmesi (Yığma yapılara kat ilavesinin artık mümkün olmaması nedeniyle betonarme karkas yapıların yıkılıp yapılmasının hızlanması)
1968Kasım	13052 Sayılı Resmi Gazete'de Halk Konutları Standartları'nın yayınlanması (Buna göre: Faydalı alanı en çok 69,30 m2 olan halk konutlarının asgarî nitelikte halk konutu, faydalı alanı en çok 100,00 2 olan halk konutlarının orta nitelikte halk konutu olarak tanımlanması)
1969	1163 Sayılı Kanun: Kooperatif Kanunu
1969 Şubat	Ankara Metropolitan Alan Nazım Plan Bürosu'nun kurulması
1969 Nisan	1164 Sayılı Kanun: Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü'nün kurulması
1970 Eylül	1/5000 ölçekli Bölge Kat Nizamı Planı'nın İmar ve İskan Bakanlığı tarafından onaylanması
1972	6785 Sayılı Kanun: İmar Kanunu'nda değişiklik yapılması, nüfusu 10.000'den büyük belediyelere imar planı yapma zorunluluğu getirilmesi
1972 Haziran	14212 Sayılı Resmi Gazete'de Halk Konutu Standartları'nın 3. Maddesinin değiştirilmesi (Faydalı alanın “ Konut içersinde duvarlar arasında kalan temiz alandır.” biçiminde tanımlanması)
1972 Temmuz	1605 Sayılı Kanun: İmar Kanunu'nda değişiklik yapılması, Düzenleme Ortaklık Payı'nın yürürlüğe girmesi
1973 Mart	1605 Sayılı Kanun: İmar Kanunu
1973 Eylül	İmar İdare Heyeti'nin 559 Sayılı Kararı: 104 adaya – Dikmen'de (66 ada) ve Lakavuz Bağları'nda (30 ada) - bir kat eklenmesi
1975	Batıkent Projesi kamulaştırma aşamasının başlaması
1976 Mayıs	1990 Sayılı Gecekondu Kanunu'nda değişiklik yapılması
1977 Ocak	Kamulaştırma bedelleri hakkında Anayasa Mahkemesi'nin bozma kararı (Bedellerin vergi değeri yerine rayiç değere göre belirlenmesi), Batıkent ve benzeri alanlarda kamulaştırmalarda bedellerin yükselmesi
1977	İmar Kanunu'nun 39. Maddesi'nde, “hisseli tapu”yu önlemek üzere değişiklik yapılması
1977	Ankara Belediyesi Planlama Birimi'nin kurulması
1979	Devlet Memurlarına Konut Edindirme ve Kullandırma Yönetmeliği'nin çıkarılması

1980	Bakanlar Kurulu'nca Milli Konut Politikası'nın benimsenmesi
1980	Batıkent Projesi inşaat aşamasının başlaması
1981 Temmuz	2487 Sayılı Kanun: Toplu Konut Kanunu
1982	Anayasa değişikliği ile Devletin konutsuzları barındırma yükümlülüğünün kaldırılması, konut üretiminin toplu konut inisiyatifine bırakılması
1984	2487 Sayılı Toplu Konut Kanunu'nun yürürlükten kaldırılması
1984 Mart	2981 Sayılı Kanun: İmar Hakkı Kanunu (Geçici 2. Maddenin (a) bendi 6785 Sayılı İmar Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 17.01.1957 tarihinden önce yapılmış yapıların İmar Mevzuatına uygun inşa edilerek yapı kullanma izni almış yapılar olarak kabul edilmesi)
1985	3194 Sayılı Kanun: İmar Kanunu